

Вступ

Курс “Економічна історія” призначений для студентів економічних спеціальностей денної, вечірньої та заочної форми навчання Миколаївського державного гуманітарного університету ім. П. Могили. Економічна історія, або Історія народного господарства, яка виникла як самостійна наука в середині XIX ст., вивчає господарство країн світу в історичному розвитку, різноманітності форм його вияву. Вивчаючи конкретні аспекти; економіки, ця дисципліна допомагає краще зрозуміти сучасні господарські проблеми, прогнозувати їхнє наукове вирішення. У курсі не лише в хронологічному порядку викладено фактичний матеріал, а й наведено аналіз суспільно-політичних явищ, розглянуто їхні позитивні й негативні характеристики.

Політичні форми, ідеологічні явища в суспільстві впливають на економічні процеси, прискорюючи чи сповільнюючи їх. Економічна історія на фактичному матеріалі переконує, що технологічна сфера, господарські механізми і людський фактор, усі підсистеми економіки тісно пов'язані між собою, взаємодіють, доповнюють одна одну. Важливим напрямом історико-економічного аналізу є концепція розвитку галузей господарства, його інституцій і категорій. Особливе значення має ця дисципліна для виявлення і узагальнення тенденцій економічного розвитку на перспективу.

Економічна історія господарства забезпечує тісний зв'язок історико-економічного пізнання з розвитком економічних знань у цілому. Як джерело фактичного матеріалу для всіх економічних наук, вона допомагає у вивченні економічної теорії, історії економічних учень, економіки промисловості, сільського господарства, фінансів, грошового обігу тощо.

Актуальність вивчення історії господарства України у світовому контексті пояснюється необхідністю висвітлення і усвідомлення закономірностей економічного розвитку українських земель в умовах незалежної України, що стала суб'єктом світової цивілізації. Вивчення економічної історії допоможе більш глибоко дослідити сучасні економічні процеси, визначити варіантні та альтернативні шляхи розвитку на майбутнє, вивести Україну з економічної кризи.

Курс економічної історії виконує кілька соціально значущих **функцій**: пізнавальну, практично-економічну, світоглядну й виховну. **Методологічними підвалинами** змісту курсу є цивілізаційний, стадіально-регіональний підходи. **Принципами** вивчення є історизм, об'єктивність, соціальний підхід.

В основу **структури** курсу покладено проблемно-хронологічний принцип. У даному курсі економічної історії прийнята така періодизація:

- господарство первісної доби і стародавніх цивілізацій (з найдавніших часів до IV ст. н.е.);
- господарство доби середньовіччя (V-XV ст.);
- господарство доби вільноринкової економіки (XVI-XIX ст.);
- господарство доби регульованої економіки (XX-XXI ст.).

З метою контролю рівня засвоєння студентами основного фактичного матеріалу передбачено проведення тестувань з певних тем курсу, а також опитування на групових заняттях (студенти ступеневої освіти) та виконання контрольних завдань (студенти заочної форми навчання).

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні факти економічної історії України та світу (в межах програми для ВНЗ);
- основні проблемно-теоретичні питання курсу в їх історичній ретроспективі та перспективі;
- терміни і поняття, що вживаються для аналізу історичних і економічних процесів у суспільстві;

вміти:

- синхронізувати явища та події української та всесвітньої економічної історії;
- визначати основне й другорядне, об'єктивне й суб'єктивне, давати визначення історичним і економічним поняттям;
- співвідносити історичні явища, події та процеси, діяння видатних історичних осіб з певними періодами та регіонами. Встановлювати асоціативні зв'язки між ними;
- висловлювати свою точку зору, яка мусить бути аргументована за допомогою фактичного матеріалу курсу;
- оцінювати сучасні явища соціально-економічного життя України та світу з точки зору їх дальшої перспективи;
- визначати взаємозв'язок між різними історичними подіями, оцінювати "плюси" та "мінуси" їх впливу та історію та економіку людської цивілізації;
- вільно оперувати набутими історичними фактами, поняттями для підтвердження основних теоретичних узагальнень;
- встановлювати причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між соціальними, економічними та політичними інститутами, явищами і процесами;
- вести наукову дискусію, відстоювати й аргументувати свою точку зору, знати погляди вітчизняних та зарубіжних дослідників на ту чи іншу проблему;
- вільно орієнтуватися в історико-економічних картах України та світу.